

Sommereksamen 2024

Ordinær eksamen

Skriftlig prøve i: **420211E003 Grundlæggende formueret II**

Eksamensdato: **mandag d. 27. maj 2024**

Varighed: **3 timer (kl. 9.00-12.00)**

Hjælpemidler: **Alle**

Rettevejledning

Følgende rettevejledning er udarbejdet som et overblik over, hvad de korrekte løsninger af spørgsmålene er. Den er derfor ikke udtryk for en idealbesvarelse. Det bemærkes desuden, at der for hver eksaminand er tale om en konkret vurdering af, hvorvidt læringsmålene er opfyldt, og at der er tale om en helhedsvurdering, herunder hvorvidt der optræder grove fejl i besvarelsen. Særligt vægtet er evnen til at identificere opgavens problemstilling(er), til sikkert at argumentere for disses korrekte løsning med henvisninger til de relevante lovbestemmelser, juridiske principper og/eller retspraksis (modsat den blotte angivelse af den korrekte løsning), og til at formulere sig i et klart og juridisk korrekt sprog.

Spørgsmål 1: Giv en begrundet redegørelse for, om AutoAlt er berettiget til at hæve købet af de to malerier

»Solnedgang«

Købet angår en bestemt genstand og er dermed et specieskøb. Der er tale om et handelskøb, idet AA og GG begge er handlende og handler i eller for deres bedrift, jf. KBL § 4.

Maleriet er ikke som forudsat malet af Bernd van Brock og er dermed behæftet med en mangel, der i kraft af sin fundamentale karakter er væsentlig og dermed hævebegrundende, jf. KBL § 42, stk. 1.

AA er imidlertid afskåret fra at påberåbe sig manglen i kraft af den absolutte reklamationsfrist i KBL § 54, stk. 1, da GG ikke har handlet svigagtigt, men tværtimod er chokeret over, at der er tale om en forfalskning, og da der heller ikke er grundlag for at antage, at GG har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid.

AA kan ikke hæve købet af »Solnedgang«.

»Frugtskål«

Der er tale om et specieskøb, et handelskøb og en hævebegrundende mangel med samme grundelse som i spørgsmål 1.

Reklamationen afgives her inden for fristen i KBL § 54, så spørgsmålet bliver i første omgang, om AA reklamerer rettidigt i forhold til de relative reklamationsfrister i KBL § 52.

Reklamationsfristen regnes fra det tidspunkt, hvor køberen »har opdaget eller burde have opdaget manglen«, jf. KBL § 52, stk. 2 *in fine*. AA »har« netop opdaget manglen, og undersøgelsespligten efter KBL § 51 medfører ikke, at AA i sin tid skulle have ladet en ekspert undersøge

maleriet. Eftersom der er tale om en meget dygtigt udført forfalskning, er der heller ikke grundlag for at antage, at AA i øvrigt »burde have opdaget manglen«. Mailen af 10. august 2023 er dermed en rettidig (neutral) reklamation, jf. KBL § 52. AA's mail af 21. august er desuden en rettidig specifik reklamation, jf. KBL § 52, stk. 2, idet AA er berettiget til at afvente udfaldet af ekspertundersøgelsen – i hvert fald når den som her gennemføres inden for ca. 10 dage – og idet AA hæver, så snart erklæringen er modtaget.

Det er en yderligere betingelse for ophævelse, at maleriet kan tilbageleveres »i væsentlig samme stand og mængde, hvori det var ved leveringen«, jf. KBL § 57. Selv et stort hak i rammen kan ikke medføre, at betingelsen ikke er opfyldt, henset til, at købesummen på 500.000 kr. stort set udelukkende knytter sig til maleriet og ikke dets ramme. GG vil derfor (alene) være berettiget til erstatning for et evt. tab i anledning af hakket i rammen, men kan ikke afvise ophævelse med støtte i KBL § 57.

AA kan hæve købet af »Frugtskål«.

Pensum: Nis Jul Clausen, Hans Henrik Edlund & Anders Ørgaard: Købsretten, 9. reviderede udg. 2022, (herefter Købsretten), s. 87 ff., s. 149 ff., s. 180 f., s. 196 ff. og s. 199 ff.

Spørgsmål 2: Giv en begrundet redegørelse for, om Hartz Car Rental er berettiget til at hæve købet af autostolene enten helt eller delvist.

Købet er omfattet af den internationale købelov (CISG), da de to parter har forretningssted i forskellige kontraherende stater, jf. CISG art. 1(1)(a). Det er således nævnt på s. 265 i Købsretten, at Tyskland – som Danmark – er en kontraherende stat.

Hartz Car Rental klager, dels over at kun 5 paller er modtaget, dels over at varen er mangelfuld, da den ikke er ECE-godkendt. Det sidste spørgsmål (vedr. mangler) skal behandles først, da det kan påvirke vurderingen af det første spørgsmål om risikoovergang og manglende levering.

Det følger af art. 35(1), at varen skal leve op til det aftalte, og jf. art. 35(2)(a) skal varen endvidere være egnet til de formål, som varen under hensyn til dens beskrivelse sædvanligvis anvendes til. Det kan konstateres, at autostolene ikke kan anvendes til deres sædvanlige formål, da de ikke opfylder EU-lovgivningens krav ("ECE-godkendelse"), og derfor ikke kan anvendes til udlejning i Tyskland (eller i hele EU). Hartz Car Rental angav ved bestillingen, at autostolene skulle anvendes til udlejning i Tyskland. Selvom dette ikke i sig selv er nok til at gøre AutoAlt opmærksom på, at et lovlighedskrav i købers land er en forudsætning for handlen, *gælder dette lovkrav i dette tilfælde både i sælgers og købers land*, idet begge lande ligger i EU. Se hertil Købsretten s. 280 f. med diskussion af Oberlandesgericht Frankfurt am Main 13 U 51/93 og Cortem SpA v. Controlmatic Pty Ltd., VID 414 of 2008.

I modsætning til, hvad der var tilfældet i disse domme, gælder lovkravet i opgaven som nævnt både i sælgers og købers land, ligesom lovkravene i begge lande er obligatoriske. Hartz Car Rental har endvidere gjort AutoAlt opmærksom på, at Hartz Car Rental skal anvende varerne i Tyskland – indenfor EU's grænser. Varerne skal altså ikke reeksporteres til et andet land, hvor lovlighedskravet *ikke* gælder, ligesom AutoAlt bør indse, at Hartz Car Rental skal anvende dem i sit biludlejningsfirma i Tyskland.

Det næste spørgsmål omhandler, i hvilket omfang Hartz Car Rental kan hæve. Hartz Car Rental har undersøgt varerne og reklameret rettidigt, jf. art. 38 og art. 39 (Købsretten s. 282 f.) – både i forhold til det manglende antal paller (kvantitetsmangel) og kvalitet (lovlighedskrav). Imidlertid kan Hartz Car Rental jo kun levere 5 paller retur, da 5 paller er stjålet, ligesom en kvantitetsmangel forudsætter, at det er AutoAlt og ikke Hartz Car Rental, der bærer risikoen for tyveriet.

Udgangspunktet er, at risikoen for hændelig skade er overgået til Hartz Car Rental, jf. art. 67, da varen skal forsendes, er mærket til Hartz Car Rental og overgivet til den første fragtmænd med henblik på transport til Hartz Car Rental, der desuden har fået meddelelse om transporten. Dette udgør umiddelbart et problem for Hartz Car Rental, der således kun vil kunne hæve købet f.s.v.a. de modtagne 5 paller.

Imidlertid følger det af art. 70, at reglerne om risikoens overgang i art. 67-69 ikke afskærer Hartz Car Rental fra at gøre nogle af sine beføjelser gældende i anledning af AutoAlts misligholdelse, forudsat at sælger har misligholdt væsentligt (Købsretten s. 293).

Da AutoAlt har leveret varer, som ikke kan anvendes lovligt pga. den manglende ECE-godkendelse (alle autostolene er af samme model og mangler denne godkendelse), er der tale om væsentlig misligholdelse, jf. art. 25, se hertil Købsretten s. 295 f.

Hartz Car Rental kan derfor hæve købet, jf. art. 49(1)(a), ikke alene de 5 modtagne paller, men *hele* købet – og kræve de 150.000 kr. retur.

Pensum: Købsretten s. 265, s. 280-83, s. 293 og s. 295 f.

Spørgsmål 3: Giv en begrundet redegørelse for, hvorvidt AutoAlt skal respektere sparekassens udlæg.

Spørgsmålet angår prioritetsvirkningen i TL § 1, da såvel sparekassen som AA afleder deres rettigheder af EE. Udlægget er som en tidligere stiftet ret ”først i tid”. AA ekstinkverer imidlertid udlægget, da det er utinglyst, og AA er i god tro om udlægget.

Pensum: Annette Kronbrog (red.): Dansk privatret, 22. udg. 2022, (herefter Dansk privatret) s. 360 f.

Spørgsmål 4: Giv en begrundet redegørelse for, i hvilket omfang Ole Olsen er forpligtet til at opfylde kautionsforpligtelsen. Der skal ikke tages stilling til renter.

Der er tale om selvskyldnerkaution, idet OO hæfter for prompte betaling. AA har misligholdt sin betalingspligt, og kautionsforpligtelsen er derfor indtrådt.

Der er desuden tale om privatkaution, eftersom der ikke er et erhvervmæssigt forhold mellem hovedmanden (AA) og kautionisten (OO). Da der foreligger en kautionsforpligtelse uden for erhvervsforhold for et lån ydet af et pengeinstitut, finder lov om finansiel virksomhed § 48

anvendelse. Her må kravene vedrørende kautionisten i § 48, stk. 1, 4 og 10 (tidl. § 48, stk. 4 og 5), ud fra det oplyste anses for at være opfyldte.

BB har imidlertid indrømmet henstand med betalingen af tre måneders afdrag (1. oktober, 1. november og 1. december 2023, dvs. 3 x 20.000 kr.), uden at kautionisten OO har givet samtykke hertil. BB har derfor pligt til senest 3 måneder efter de pågældende ydelsers forfaldsdag at give meddelelse herom til OO, jf. § 48, stk. 6, 2. pkt. (tidl. § 48, stk. 1). Det samme gælder de afdrag, som AA er udeblevet med den 1. januar og 1. februar 2024, jf. § 48, stk. 6, 1. pkt. Da fristen i stk. 6 er overskredet, kan kautionsforpligtelsen ifølge § 48, stk. 7 (tidl. § 48, stk. 2), kun gøres gældende over for OO for det beløb, som AA's gæld efter den sikrede fordring ville have udgjort, hvis AA havde betalt alle ydelser rettidigt indtil det tidspunkt, som ligger 3 måneder forud for det tidspunkt, hvor meddelelse gives, dvs. 28. februar 2024. OO er således frigjort for afdragene fra før den 28. november 2023, som omfatter to afdrag (dvs. for 1. oktober og 1. november 2023), i alt 40.000 kr.

Ifølge § 48, stk. 8 (tidl. § 48, stk. 3) kan kautionsforpligtelsen nedsættes yderligere end efter stk. 7, i det omfang OO's regreskrav mod AA er blevet forringet. Der er ikke i opgaveteksten grundlag for at fastslå, hvorvidt dette er tilfældet. Det betragtes derfor som positivt, hvis eksaminanden omtaler stk. 8.

Konklusionen er, at OO hæfter for den ikke nedsatte del af hovedstolen på 460.000 kr. (500.000 kr. fratrukket kr. 40.000).

Pensum:

Peer Schaumburg-Müller & Erik Werlauff: Kreditretten, 7. udg. 2021, s. 391-395 og s. 399-402.

Supplerende:

Dansk Privatret s. 521-23, s. 528 og s. 531 f.

Spørgsmål 5: Giv en begrundet redegørelse for, hvorvidt konkursboet efter AutoAlt kan gøre omstødelsskrav gældende i anledning af AutoAlts indfrielse af lånet til Byens Bank den 29. april 2024.

Omstødelse over for BB:

AA's indfrielse af lånet til BB udgør en betaling af gæld. Betalingens omstødelighed skal derfor i første omgang afgøres efter KL §§ 67 og 74.

Ved indfrielsen af lånet anvender DD »... så godt som samtlige AutoAlts tilgængelige likvider«, og som følge deraf kunne AA ikke efterfølgende betale sine forfaldne kreditorer. Låneindfrielsen må derfor anses for afgørende at have forringet AA's betalingsevne, jf. KL § 67, stk. 1, 3. led. Herudover er der ligeledes tale om en betaling foretaget før normal betalingstid, jf. KL § 67, stk. 1, 2. led. Den samlede indfrielse af lånet fremtræder desuden ikke under de foreliggende omstændigheder som ordinær. Da betalingen er foretaget den 29. april 2024, hvilket er senere end tre måneder før fristdagen den 22. maj 2024, er betalingen omstødelig efter KL § 67, stk. 1.

Ved betalingens omstødelse efter den objektive bestemmelse i KL § 67, stk. 1, skal BB fralægge sig sin berigelse (dog ikke ud over boets tab), jf. KL § 75, stk. 1, 1. pkt. Da BB havde sikkerhed for lånet i form af OO's selvskyldnerkaution, og da OO efter oplysningerne i opgaven utvivlsomt var betalingsdygtig (han var efter opgaveteksten »velhavende«, og lånet var »småpenge« sammenlignet med OO's formue), har BB imidlertid ikke ved betalingen opnået nogen berigelse. Konkursboet kan derfor ikke gøre et omstødelseskrav gældende over for BB i medfør af KL § 75, stk. 1, jf. § 67, stk. 1.

Der er heller ikke grundlag for at gøre et omstødelseskrav gældende over for BB i medfør af KL § 74, jf. § 76. Ved indfrielsen af lånet den 29. april 2024 er AA's økonomi godt nok så presset, at selskabet må anses for enten allerede at være – eller i hvert fald at være blevet – insolvent ved indfrielsen af lånet til BB. Imidlertid fremgår det også af opgaveteksten, at BB ikke havde viden om AA's økonomiske vanskeligheder, og der er ikke oplysninger, som indikerer, at BB burde have haft en sådan viden. Da BB derfor var i god tro om AA's insolvens, må omstødelse efter den subjektive omstødelsesregel i KL § 74 således anses for udelukket.

Konkursboet kan derfor ikke gøre et omstødelseskrav gældende over for BB i anledning af lånets indfrielse.

Omstødelse over for OO:

Den reelt begunstigede ved betalingen er derimod OO, som ved lånets indfrielse er blevet frigjort for sin kautionforpligtelse. Efter KL § 80, stk. 1, vil der i et sådant tilfælde kunne ske omstødelse over for OO, hvis han kendte (eller burde kende) de omstændigheder, der begrunder kravets omstødelighed. OO hverken kendte eller burde efter det oplyste kende til, at betalingen afgørende havde forringet AA's betalingsevne. Derimod måtte det antageligt have stået OO klart, at betalingen er foretaget før normal betalingstid, jf. KL § 67, stk. 1, 2. led, og heller ikke kan anses for ordinær. Der kan derfor ske omstødelse over for OO i medfør af KL § 80, stk. 1, jf. § 67, stk. 1.

Det vil dog ikke udgøre en fejl, hvis den studerende anser KL § 80, stk. 1, for uanvendelig med henvisning til OO's manglende kendskab til de omstødelighedsbegrundende omstændigheder. I givet fald skal den studerende dog se, at OO som bror til DD (der er eneejer af AA) er nærtstående til AA, jf. KL § 2, nr. 2, jf. nr. 1, og at der derfor alligevel kan ske omstødelse i medfør af KL § 80, stk. 2.

Både ved anvendelse af KL §§ 80, stk. 1 og stk. 2, vil konkursboets omstødelseskrav skulle opgøres som OO's berigelse, jf. KL § 75.

Bemærkning: Det kan ikke forventes, at den studerende behandler spørgsmålet om, hvorvidt lånets indfrielse og kautionens deraf følgende frigivelse også kan være omstødelig overfor OO direkte i medfør af KL §§ 74 eller 67, stk. 2, evt. jf. § 80, stk. 3. Det betragtes dog positivt, hvis den studerende ligeledes behandler dette spørgsmål. Da OO ikke ved lånets indfrielse vidste (eller burde vide), at AA var i økonomiske vanskeligheder, kan omstødelse dog ikke ske direkte efter KL § 74. Da OO som anført er nærtstående til AA, jf. KL § 2, nr. 2, jf. nr. 1, må KL § 67, stk. 2, derimod formentlig også direkte kunne anvendes over for OO, jf. KL § 80, stk. 3 modsætningsvist.

Pensum: Kim Sommer Jensen, Konkursretten, 2. udg. 2018, s. 29, s. 130 f., s. 134 ff., s. 172 f. og s. 182.